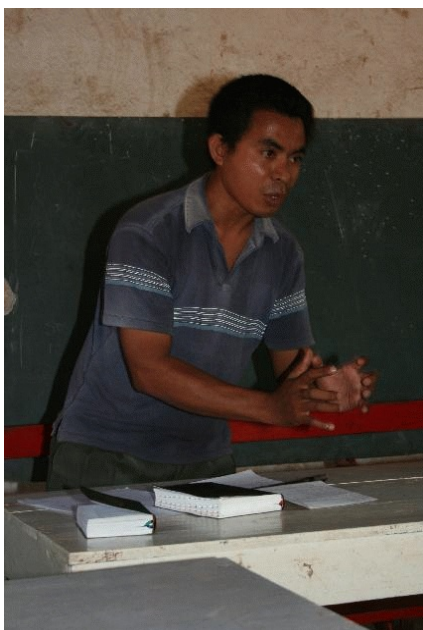

Brief-5. 11 december 2006.

Een zieke man is ten einde raad. In gebed gaat hij tot de Here: "Here, als nu vandaag één van de volgende vijf mensen hier komt, laat het dan zo zijn dat ik die man moet vragen om mij te helpen!" De vijf mensen die hij noemt, zijn allemaal 'dukun', toverdokter. In de loop van de dag komt inderdaad één van hen opdagen: voor die man een teken dat God hem kennelijk door middel van deze heidense tovenaars wil helpen. En de behandeling helpt: de man geneest!

We zijn op een seminar van predikanten en evangelisten van onze zusterkerken op Sumba. De 56 deelnemers hebben zojuist een referaat gehoord van ds. Pila over bijgeloof en magie. Altijd weer een dankbaar onderwerp voor discussie. Allerlei ervaringen worden genoemd. In het referaat lag de nadruk op het leugenachtig karakter van bijgeloof en magie: het zou allemaal berusten op bedrog en suggestie, en daarachter zit de satan, de vader van de leugen. Maar is er niet méér van te zeggen? Je kunt toch niet alles afdoen als onzin? Eén van de predikanten vertelt hoe zijn dochtertje heel erg ziek was. De dokter wist er geen raad mee en stuurde hem naar het ziekenhuis. Maar bij het ziekenhuis gekomen was het kind opeens beter: geen koorts meer, niet meer huilen, niks aan de hand. Dus maar weer naar huis, en daar begon het opnieuw! Weer naar het ziekenhuis, en net als de eerste keer verdwenen alle verschijnselen

zodra ze op het terrein van het ziekenhuis kwamen... Hij had dit ervaren als een verzoeking van de satan, om met het kind naar een dukun te gaan. Ze hebben toen gebeden, het kind is genezen, en de klachten kwamen daarna niet meer terug. Anderen vertellen van nieuwe soorten van bijgeloof, bijvoorbeeld een bijbel onder je kussen leggen, of de bijbel gebruiken om een concrete aanwijzing voor een beslissing te zoeken in de verzen waar de bijbel toevallig bij opvalt. We krijgen het over dromen, ook iets waar ze hier eindeloos over kunnen praten - want wie heeft er nog nooit eens een merkwaardige droom gehad. Ook hier zijn er die alle dromen tegenwoordig zonder verdere betekenis zijn, en anderen die toch (een beetje) ruimte over willen laten voor een bijzondere openbaring van God in een speciale situatie. Want je kunt Gods vrijheid om zich ook buiten de Bijbel om te openbaren toch niet inperken! Maar wel zijn we het er allemaal over eens, dat de Bijbel hoe dan ook de enige maatgevende openbaring is waar we ons aan te houden

hebben. Er zijn ook talloze voorbeelden van messianistische bewegingen op Papua, maar ook in Afrika en Amerika, die begonnen met een 'openbaring' die de leider in een droom ontvangen zou hebben.

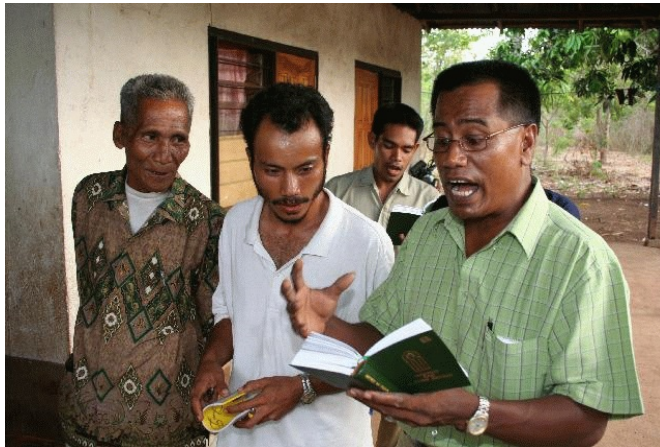
Het is het laatste onderwerp op dit seminar. Zelf heb weer een bijdrage gegeven over Paulus, over zijn plaats temidden van de andere apostelen, en of je kunt spreken van zijn eigen theologie in onderscheid van bijvoorbeeld de prediking van een Petrus of een Jacobus. Aan de hand van het boek van Van Bruggen probeer ik duidelijk te maken dat juist grote overeenstemming is tussen Paulus en de andere apostelen. Zoals Paulus dat zelf ook met nadruk zegt: zij of ik, zóó preken wij: Christus en die gekruisigd, niets meer, niets minder.

En Jan Boersema - die hier voor DVN regelmatig zit - gaf een uiteenzetting over de "gemeenschap der heiligen". Ook wel een belangrijk onderwerp. De mensen hebben hier soms de neiging om roomser te zijn dan de paus. Toen ik hier vorige week aankwam vanaf Ambon, was één van de eerste vragen die ik kreeg: zijn daar op Ambon dan óók gereformeerde kerken? Wat zou je daar als Gereformeerde dominee immers anders te zoeken hebben! Ook in de discussie op dit seminar zijn er die de gemeenschap behoorlijk willen dichttimmeren: alleen met kerken die op dezelfde belijdenisgrondslag staan als wij. Dat is natuurlijk wel lekker gemakkelijk. Tenminste, zolang je niet bij andere kerken over de vloer komt! Ik vertel iets van mijn ervaringen. Over het pastores-overleg in Wezep, waar je met sommigen toch echt wel de geloofsband ervaart ondanks het feit dat je grote bezwaren hebt tegen hun kerkelijke structuur. Over die keer in Yokyakarta (op midden-Java), dat ik naar een kerk ging waar die morgen Avondmaal bleek te worden gevierd, en waar men mij zonder enige

verdere kennismaking of gesprek uitnodigde om daaraan deel te nemen. Dat heb ik toen niet gedaan, want daar voelde ik toen geen echte verbondenheid in het geloof, en al helemaal niet nadat ik de preek gehoord had. En over Seram, waar ik bij die predikanten en ouderlingen in die bergdorpen in de gesprekken toch echt wel geloofsgemeenschap, ook al is de structuur van de Molukse kerk echt puur slecht, zal er ongetwijfeld vrijzinnigheid voorkomen onder de predikanten, en fungeert de tucht ook bepaald niet optimaal. Maar in de belijdenis wordt niet voor niets behalve over kenmerken van de ware kerk ook gesproken over de kenmerken van de ware gelovigen: die twee moet je wel goed blijven onderscheiden! En je moet er ook voor oppassen dat je niet overal eerst je eigen maatlatje naast wilt leggen, alsof onze manier van kerkzijn het enige maatgevende model is voor alle kerken in de hele wereld. Onze kerkelijke structuur en gebruiken zijn net zo goed mee bepaald door historische en culturele factoren, als dat het geval is in andere landen van deze wereld. Het gaat er om de kern in het oog te houden: wil je samen buigen voor en leven uit het evangelie van de gekruisigde Christus! Australië ligt dicht bij Indonesië, en naast de zusterkerk-relatie met ons hebben de kerken hier ook banden met de kerken daar, en ook met Canada. Daar heeft men toch over het algemeen een wat andere benadering van het probleem van de kerkelijke verdeeldheid. Verschillende predikanten hebben in die landen gestudeerd, en deputaten uit Australië komen hier ook

regelmatig op bezoek. Die invloed is hier duidelijk merkbaar. Men hecht aan de eigen identiteit, en dat is natuurlijk heel goed, zolang als je die maar niet verabsoluteert.

Het laatste onderwerp is liturgie. Ds. Madah Biha van Kupang houdt een enthousiast betoog ten gunste van het zingen van psalmen in de eredienst - ook hier in Indonesië is de trend om meer en meer gezangen en opwekkingsliederen te gaan zingen. Terug naar Calvijn, is zijn boodschap, duidelijk geïnspireerd door publicaties van Van Rongen en Deddens. Ook hierover ontvlamt meteen nadat hij uitgesproken is een levendige discussie. Over het gebruik van instrumenten in de eredienst. Ik wil wel gitaren gaan

gebruiken, zegt één van de predikanten, maar dan zeggen ze straks allemaal dat ik charismatisch ben! En koortjes in de eredienst? Prima, maar dan vóór of nà de handdruk? (waar heb ik dat vaker gehoord...) Er wordt hier over het algemeen slecht gezongen in de kerk, zeker als het om psalmen gaat.

Voorgangers hebben hier dan ook vaak de functie van voorzangers, en daar moeten we ook serieus werk van maken, benadrukt Madah Biha. En die middag organiseert hij dan ook een workshop: eerst een stuk muziektheorie, hoe je de noten moet lezen, hoe je je stem moet gebruiken, en je ademhaling. En dan zet hij de deelnemers in drie groepen aan het werk om een gezang of een psalm in te gaan studeren. Dat

brengt de stemming er goed in! Iedereen doet volop mee, één groep in de kerk, de andere twee buiten, en tot in de verre omtrek klinkt het gezang, en er heerst een vrolijke ontspannen sfeer. En dat laatste is op zo'n seminar minstens zo belangrijk als de inhoud van lezingen en besprekingen: het beleven van de gemeenschap als predikanten en evangelisten die samen de roeping hebben gekregen om de gemeenten hier eensgezind te onderwijzen en op te bouwen in het ene geloof.